

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI**  
**OLJIY VA O'RTA MAXSUS TA'LIMI VAZIRLIGI**  
**JIZZAX DAVLAT PEDAGOGIKA UNIVERSITETI**



Jizzax davlat pedagogika universiteti  
 rektori  
 2022 yil 12 oy 14 kuni  
 Prof. Sh. S. Sharipov

**GEOGRAFIYA TARIXI**  
**(2 -kurs)**

**FANNING O'QUV DASTURI**

Bilim sohasi: 100 000 – Ta'lim  
 Ta'lim sohasi: 110 000 – Ta'lim  
 Ta'lim yo'nalishi: 60111000 -Geografiya va iqtisodiy bilim asoslari

JIZZAX-2022

<p>Respublikasi Konstitutsiyasi qabul qilinganining 24 yilligiga bag'ishlangan tantanali marosimdagi ma'ruza. 2016 yil 7 dekabr /Sh.M.Mirziyoyev. – Toshkent: "O'zbekiston", 2017. – 48 b.</p> <p>3. Mirziyoyev Shavkat Miromonovich. Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan birga quramiz. Mazkur kitobdan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning 2016 yil 1 noyabrdan 24 noyabrga qadar Qoraqalpog'iston Respublikasi, viloyatlar va Toshkent shahri saylovchilari vakillari bilan o'tkazilgan saylovoldi uchrashuvlarida so'zlagan nutqlari o'rin olgan. /Sh.M.Mirziyoyev. – Toshkent: "O'zbekiston", 2017. – 488 b.</p> <p>4. Mirziyoyev SHavkat Miromonovich. Yangi O'zbekiston strategiyasi.-Toshkent, 2021. -458 b.</p> <p style="text-align: center;"><b>O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI PREZIDENTINING FARMONI</b></p> <p>5.O'zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo'yicha harakatlar strategiyasi to'g'risida. (O'zbekiston Respublikasi qonun hujjatlari to'plami, 2017 y., 6-son, 70-modda)</p> <p>6.O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020 - yil 6-noyabrdagi "O'zbekistonning yangi taraqqiyot davrida ta'lim - tarbiya va ilm - fan sohalarini rivojlantirish chora tadbirlari to'g'risida " gi PF - 6108 - son farmoni.</p> <p><b>Axborot manbalari:</b></p> <p>7.www. tdpu.uz              8.www. pedagog.uz              9.www. Ziyonet.uz              10.www. lex.uz              11.www. bilim.uz              12.www. gov.uz</p>	<p>7. A.Qodiriy nomidagi Jizzax davlat pedagogika universiteti tomonidan ishlab chiqilgan va universitet Kengashining 2022 yil " _____ " dagi qarori bilan ma'qullangan.</p> <p>8. <b>Fan/modul uchun ma'sullar:</b>              G'apparov A.N. - "Geografiya va iqtisodiy bilim asoslari" kafedrası katta o'qituvchisi</p> <p>9. <b>Taqrizchilar :</b>              Xakimov K.M.-JDPU Geografiya va iqtisodiy bilim asoslari kafedrası prof. v.b. g.f.n.              Muxamedov O.L.- SamDU Iqtisodiy va ijtimoiy geografiya kafedrası dotsenti, geografiya fanlari nomzodi.</p>
-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------



Fan/modul kodi	O'quv yili	Semestr	ECTS – Kreditlar
GT2104	2022-2023	2	2
Fan/modul turi	Ta'lim turi		Haftadagi dars soatlari
Majburiy fan	O'zbek		2
Fanning nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)
1. Geografiya tarixi	Ma'ruza: 14 Amaliy: 16	30	60
2. <b>I. Fanning mazmuni</b>	<p>Fanni o'qitishdan maqsad - Geografiyaning umumilliy bilimlarning shakllanishidagi roli. Geografiyaning tuzilishi va tizimi. Geografiyaning rivojlanishi, shakllanish bosqichlari va nazariy asoslari. SHuningdek geografik bilimlarning dastlabki to'planishi, qadimgi Gretsiya, Rim, O'rta Osiyo, Xitoy xalqlari geografiyasi, ilk O'rta asrlardagi (V-XI asrlar), xristiyan, normanlar, arablarning geografik bilimlari. O'rta asrlardagi geografik bilimlar (XII-XIII asrlar), Buyuk geografik kashfiyotlar, XIX asrda Yer yuzasini o'rganishi va XX asrdagi geografik tadqiqotlar va geografiyaning hozirgi zamon geografik tadqiqotlarini tahlil qilishni nazarda tutadi.</p> <p>Fanning vazifasi - quyidagilardan iborat: talabalarga geografiya fani, uning rivojlanish tarixi, Qadimgi dunyo geografik bilimlarning rivojlanish, O'rta Osiya va arab xalqlarining geografik bilimlarining rivojlanish, Buyuk geografik kashfiyotlar davri va yangi geografik kashfiyotlar davridagi sayyohatlar haqida har tomonlama chuqur bilim berish bilan birga Vatanni sevish va ardoqlash, milliy qadriyatlarini e'zozlash va ularga sidqidildan xizmat qilish ruhini singdirishdan tashkil topadi.</p>		
	<p><b>II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari) 14 soat.</b></p> <p><b>II.I. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:</b></p> <p><b>I-MODUL. „Geografiya tarixi“ fanining nazariy asoslari</b></p> <p><b>1-mavzu. Kirish. Fanning tadqiqot ob'ekti, maqsadi va vazifalari. Eng qadimgi dunyo geografik bilim va tasavvurlarni rivojlanishi (eramizning V asrigacha)</b></p> <p>Fanning fanlar tizimida tutgan o'rnini. Geografiya fani rivojlanish tarixi. Geografiyaning tadqiqot usullari. Qadimgi sivilizatsiya o'choqlari va ularning geografik bilimlarning rivojlanishi. Qadimgi Gretsiya, Rimda geografik bilimlarning rivojlanishi.</p> <p><b>2-mavzu. Ilk o'rta asrlarda geografik bilimlarning rivojlanishi (V-XII asrlar)</b></p> <p>Davrning qisqacha umumiy tavsifi. G'arbiy Yevropada geografik</p>		



bilimlarning iivojlanish. Normanlarning geografik bilimlari. Norman xalqlarining geografik sayyohatlari.

## II-MODUL. Arab va O'ra Osiyo xalqlarining geografik bilimlarining rivojlanishi va sayyohlari

**3-mavzu. Arab xalqlarining geografik bilimlarining rivojlanishi va sayyohlari (VII-XII asrlar)**

Davrning qisqacha umumiy tavsifi. Arablar va ularning geografik bilimlarining rivojlanish. Arab geograflarining ilmiy asarlari. Arablar geografarlari va sayyohatlari.

Davrning qisqacha umumiy tavsifi. VIII-XV asrlarda O'ra Osiyo geograflarining geografik bilimlarining rivojlanishi va sayyohati. O'ra Osiyo xalqlarining geografik asarlari. XII-XV asrlarda O'ra Osiyo geograflarining geografik bilimlarining rivojlanishi va sayyohati.

## III-MODUL. Geografik bilimlarning rivojlanishi (XI-XV asrlar) va Buyuk geografik kashfiyotlar davri

### 4-mavzu. Geografik bilimlarning rivojlanishi (XI-XV asrlar)

Davrning qisqacha umumiy tavsifi. G'arbiy Yevropa elchilarining geografik bilimlarining rivojlanishi va sayyohati. Marko Polo sayyohati va uningografiya fanining rivojldagi o'rni. Ruslarning SHarqiy Yevropa haqidagi geografik bilimlari. Ruslarning Sibirga ilk safarlari. Portugallarining g'arbiy Afrika qirg'oqlariga sayyohati

### 5-mavzu. Buyuk geografik kashfiyotlar davri (birinchi davr-XVI asrning o'rtalarigacha)

Buyuk geografik kashfiyotlar davrining ochilishiga sababchi shart-sharoitlar. X.Kolubning sayyohat loyihasi. X.Kolumbning sayyohatlari. Vasko da Gama va uning Hindistonga sayyohati. "Amerika", "Atlantika" atamalarining kelib chiqishi. Ispanlarning Meksika qirg'oqlariga sayyohati. SHimoliy Amerikaning sharqiy qirg'oqlarining ochilishi.

Davrning qisqacha umumiy tavsifi. SHimoli-g'arbiy yo'nalishni axtarish. SHimoliy-sharqiy yo'lni axtarish va shimoliy qutubni o'rganish tarixi. SHimoliy qutubni G'arbiy Yevropaliklar tomonida o'rganish.

## IV-MODUL. Yangi geografik kashfiyotlar davri

### 6-mavzu. Yangi geografik kashfiyotlar davri (XVIII-XX asrlar)

Davrning qisqacha umumiy tavsifi. Djeymss sayyohati. Grenlandiya orolining geografik o'rganilishi (XIX asr oxiri va XX asr boshi). SHimoliy qutubning geografik o'rganilishi tarixi (XIX-XX asr boshi).

Antarktudaning geografik o'rganilish tarixi (XIX-asr boshlari). Amundsen va Skottlarning geografik sayyohati (XX-asr boshlari).

## 7-mavzu. Jahon xalqlarining ilmiy-tarixiy geografik tadqiqotlari (XIX-XX asr).

Davrning qisqacha umumiy tavsifi. Jahon xalqlarining ilmiy-tarixiy geografik tadqiqotlari (A.Gumboldt, Y.F.Lisyanskiy, I.F.Kruzenshtern).

Davrning qisqacha umumiy tavsifi. Hozirgi zamon geografik bilimlarining rivojlanishi.

**III. Amaliy mashg'ulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar (16 soat)**  
Amaliy mashg'ulotlarni o'tkazish metodikasi Amaliy mashg'ulotning tuzilishi o'z ichiga oladi.

**O'qituvchini amaliy mashg'ulotga tayyorlash** dastlabki hujjatlarni (o'quv rejasini, tematik reja va h.k.) o'rganishdan boshlanadi va dars rejasini loyihalash bilan yakunlanadi. O'qituvchi amaliy mashg'ulotning maqsad va vazifalari, har bir talaba bajarishi kerak bo'lgan ish hajmi haqida tasavvurga ega bo'lishi kerak.

Amaliy mashg'ulotni tayyorlash va o'tkazishda o'qituvchining asosiy uslubiy hujjati hisoblanadi **uslubiy ko'rsatmalar**.

**O'qituvchini amaliy mashg'ulotga tayyorlashga qo'yiladigan talablar:**

- ma'ruza matnini ko'rish;
- aniq topshiriqlar va mashqlarda tasvirlanishi kerak bo'lgan tushunchalar, qoidalar, naqshlarni ajratib ko'rsatish;
- talabalarning nazariy materialni tushunishlari uchun bilimlarni nazorat qiluvchi savollarni tanlash;

- ko'rgazmali material tanlash;

- topshiriqlar va mantiqiy topshiriqlarni tanlashda didaktik maqsadni taqdim eting: qaysi vazifaga nisbatan qanday ko'nikma va qobiliyatlarni rivojlantirish kerak, bu o'quvchilardan qanday harakatlarni talab qiladi, bu muammoni hal qilishda o'quvchilarning ijodkorligi qanday bo'lishi kerak;

- tanlangan topshiriqlar va testlarni o'qituvchining o'zi bajarishi yoki hal qilishi (oldindan hal qilish va uslubiy jarayon);

- berilgan masalalar yuzasidan xulosalar tayyorlash, yakuniy taqdimot tayyorlash;
- bajarilgan vazifalarning murakkabligini oshirish tuyg'usini saqlab qolish, bu o'rganishdagi o'z muvaffaqiyatini amalga oshirishga olib keladi va kognitiv faoliyatni ijobiy rag'batlantiradi;

- har bir o'quvchining tayyorgarligi va qiziqishini hisobga olish, toki o'quvchilar qizg'in ijodiy ishlar bilan band bo'lsin, har kim o'z qobiliyatini namoyon etish imkoniyatiga ega bo'lsin;

- dastlab talabalarga reproduktiv faoliyat uchun mo'ljallangan, tushunish va mustahkamlash uchun ma'ruzada berilgan harakat usullarini oddiy takrorlashni talab qiladigan oson topshiriqlarni berish; model bo'yicha muammolarni hal qilish; - keyin reproduktiv va transformativ faoliyat uchun mo'ljallangan vazifalarni taklif qiling, bu harakatning ushbu usulining maqsadga muvofiqligini tahlil qilish qobiliyatini o'z ichiga oladi, vazifani bajarish shartlari, farazlar va olingan natijalar haqida o'z fikringizni bildiring, ya'ni qo'llash ko'nikma va ko'nikmalarini rivojlantiring. o'rganilayotgan usullar va ularning mavjudligini nazorat qilish



talabalar;

- keyin yanada murakkab, ya'ni material yoki kursni o'rganish chuqurligini nazorat qilish uchun mo'ljallangan murakkab vazifalarni taklif qilish - dastlab ishlab chiqarish faoliyatining alohida elementlarini talab qiladigan, keyin esa - to'liq samarali (ijodiy);

- muammolarni hal qilish uchun zarur bo'lgan illyustrativ materialni tanlash, doskada chizmalar va yozuvlarni joylashtirishni ko'rib chiqish va h.k.;

- mavzu bo'yicha amaliy topshiriqlar (mantiqiy topshiriqlar) tizimini yaratib, ma'lum bir dars uchun kerakli vazifalarni tanlab, ularning har birini hal qilish vaqtini hisoblab, o'qituvchi har bir guruh uchun amaliy mashg'ulot o'tkazish rejasini ishlab chiqishga kirishadi; tayyorligini hisobga olgan holda.

Rejani qaysi shaklda tuzish maqsadga muvofiq? O'qituvchining o'zi odatlangan bo'lsa kerak. U amaliy darsni o'tkazish uchun umumiy dastlabki ma'lumotlarni va mazmun qismini o'z ichiga oladi. Buni ta'kidlash kerak **reja** quyidagi:

Uy vazifasini tekshirishga qancha vaqt sarflashingiz kerak?

- nazariya bo'yicha talabalar o'rtasida so'rov o'tkazishga qancha vaqt sarflash va qanday savollar berish kerak;

- doskada qanday misol va topshiriqlar qanday ketma-ketlikda yechiladi; muayyan vazifada nimaga e'tibor berish kerak;

- har bir topshiriq (test) uchun chizmalar va hisob-kitoblarni qanday tartibga solish;

- nazariya bo'yicha kimdan suhbat o'tkazish va muammolarni hal qilish uchun kimni kengashga chaqirish kerak;

- kengashga murojaat qilmasdan qanday vazifalarni joyida hal qilish uchun taklif qilish;

- "kuchli" talabalarga qanday vazifalarni taklif qilish;

- uyda mustaqil hal qilish uchun qanday vazifalarni qo'yish kerak.

Amaliy mashg'ulotlarning maqsadi nazariyani idrok etish, uni o'quv va kasbiy faoliyatda ongli ravishda qo'llash ko'nikmalarini egallash, o'z nuqtai nazarini ishonchli shakllantirish qobiliyatini shakllantirishdan iborat.

Amaliy mashg'ulotlari uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

**1-Mavzu: Antik davrda geografik bilimlarning shakllanishi.**

Reja:

1. Antik davr haqida tushuncha bering.
2. Antik davr davrlari chegaralarini dunyo siyosiy va tabiiy kartasidan toping va belgilang.
3. Antik davrda geografik tushunchalarning shakllanishiga ta'sir ko'rsatuvchi omillar haqida tushuncha bering.
4. Ma'lumotlarni jadval tarzida bering.
5. Dunyo yozuvsiz kartasiga antik davr kishilariga ma'lum bo'lgan hududlarni ranglar vositasida tushiring.

**2-Mavzu: Ilk O'rta asr sayohatchilari va Yer yuzi haqidagi tasavvurlar**

Reja:

1. Ilk O'rta asrlar haqida tushuncha bering.
2. Ilk o'rta asrlarda eng rivojlangan davlatlar va geografik tushunchalar rivojlangan davlatlarni kartadan ko'rsating.
3. Ilk o'rta asrlardagi geografik tushunchalar va dunyo haqidagi tasavvurlarga izoh bering.
4. Ilk O'rta asrlarda amalga oshirilgan sayohatlar marshrutini va insoniyatga ma'lum bo'lgan hududlarni yozuvsiz kartaga tushiring.
5. Ilk o'rta asrlarda dunyo haqidagi tasavvurlarning shakllanishiga ta'sir etgan ijtimoiy va tabiiy omillarga izoh bering.

**3-Mavzu: Sharq uyg'onish davri tabiatshunosligi**

Reja:

1. Sharq Uyg'onish davri ta'limotlarining asosiy manbalari haqida ma'lumot bering.
2. Sharq uyg'onish davrining boshlanishi va ta'limotlarining rivojlanishiga, davrning tugashiga ta'sir ko'rsatgan ijtimoiy siyosiy omillar.
3. Sharq Uyg'onish davrida rivojlangan davlatlar va ular o'rtasidagi aloqalar, yo'nalishlarni kartadan ko'rsating.
4. Quyidagi ma'lumotlarni jadval tarzida keltiring:
  - 1) Sharq Uyg'onish davri mutafakkirlari.
  - 2) Yashagan yillar va joylari.
  - 3) Sayohat marshrutlari
  - 4) Qilgan ishlari
5. SHarq kartograflariga ma'lum bo'lgan hududlarni yozuvsiz kartaga tushiring.

**4-Mavzu: O'rta asrlardagi sayohatlar, eski dunyo chegaralari**

Reja:

1. Buyuk geografik kashfiyotlar davriga qadar o'rta asrlarda dunyo haqidagi tasavvurlar, ijtimoiy taraqqiyot omillari, rivojlangan davlatlarda sayohat yo'nalishlari haqida tushuncha.
2. Buyuk geografik kashfiyotlar davriga qadar dunyo aholisining ijtimoiy siyosiy faoliyatiga ta'sir ko'rsatgan omillar va geografik tushunchalarning manbalari haqida ma'lumot bering.
3. O'sha davr sayohatlari yo'nalishlari, rivojlangan davlatlar hududlari va turli xalqlarning yashash hududlarini kartadan ko'rsatib bering.
4. Buyuk geografik kashfiyotlar davriga qadar ma'lum bo'lgan hududlarni yozuvsiz kartaga tushiring va o'sha davrlarda chizilgan kartalardan ko'chirma qiling.



**5-Mavzu: Buyuk geografik kashfiyotlar davri. Yangi dunyoning ochilishi.**

Reja:

1. Buyuk geografik kashfiyotlar davri haqida tushuncha, ahamiyati va insoniyat taraqqiyotiga ta'siri haqida tushuncha bering.
2. Buyuk geografik kashfiyotlar davridagi ijtimoiy vaziyat. Rivojlangan davlatlar va ularning imkoniyatlari haqida ma'lumot bering.
3. Buyuk geografik kashfiyotlar davridagi sayohat yo'nalishlarini kartadan ko'rsating.
4. Jadvalni to'ldiring:

No	Buyuk kashfiyotlar sayohatlar	geografik davridagi maqsadi	Sayohat vaqti va davrida etilgan hududlar	Sayohat kashf chilar

**6-Mavzu: Yer shari bo'ylab sayohatlar, kartografik va nazariy bilimlarning to'planishi.**

Reja:

1. Yer shari bo'ylab sayohatlar tashkil qilinishining asosiy sabablari va dalillari haqida tushuncha bering.
2. Yer shari bo'ylab o'tgan sayohatlar yo'nalishlari, sayohatchilar va kashf etilgan hududlar haqida ma'lumot bering.
3. Buyuk geografik kashfiyotlarning hamda tabiiy bilimlarning dunyo kartalari tasvirlaridagi ahamiyati, o'sha davrda tuzilgan kartalar (Merkator, Orteliy)
4. Geografik fanlar tizimining shakllanishi va o'rganish ob'ektlari haqida fikr bildiring.
5. Yer shari bo'ylab sayohatlar marshrutlarini yozuvsiz kartada tasvirlang.

**7-Mavzu: Yangi davrdagi geografik kashfiyotlarning ahamiyati.**

Reja:

1. Yangi davr haqida tushuncha, geografik dunyoqarash va tasavvurlar haqida ma'lumot bering.
2. Geografik fanlarni o'rganishning tabiiy, iqtisodiy va ijtimoiy ahamiyati, geografik nazariyalar.
3. Geografik fanlar tizimining shakllanishi va unga siyosiy, ijtimoiy iqtisodiy sharoitning ta'siri haqida tushuncha bering.
4. Eng so'nggi geografik kashfiyotlar va sayohatlar yo'nalishlarini dunyo yozuvsiz kartasiga tushiring.
5. Eng so'nggi sayohatlar ro'yxatini tuzing va eng so'nggi fan yutuqlari bilan bog'lab izohlang.

**8-Mavzu: Hozirgi zamon geografiya fanining nazariy va amaliy muammolari.**

Reja:

1. Qadimgi va hozirgi geografiya fanining o'rganish obyektlari va predmeti to'g'risida qiyoyi tavsif.
2. Zamonaviy geografiya fanining tarkibiy strukturasi.
3. Zamonaviy geografiya tadqiqot uslublari. Eng so'nggi o'rganish sohalari va o'rganish vositalari.

Amaliy mashg'ulotlar multimediy qurilmalari bilan jihozlangan auditoriya bir akademik, guruhga bir o'qituvchi tomonidan o'tkazilishi lozim. Mashg'ulotlar faol va interaktiv usullar yordamida o'tilishi, mos ravishda munosib pedagogik va axborot texnologiyalar qo'llanilishi maqsadga muvofiq

**IV. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar (30 soat)**

Mustaqil ta'lim – muayyan fan dan o'quv dasturida belgilangan hamda o'quvchi tomonidan o'zlashtirilishi lozim bo'lgan bilim, ko'nikma va malaka shakllantirishni, o'zlashtirish darajasini amalga oshiriladigan ta'lim shakllaridan bo'lib, o'qituvchi maslahati va tavsiyalari, bilimlar taqsimotiga tayyorgarligi asosida sinfdan tashqarida bajariladi.

Shuning uchun talabalar mustaqil ta'lim olishlarini rejalashtirish, tashkil qilish va buning uchun barcha zaruriy shart-sharoitlarni yaratish, dars m ashg'ulotlarida talabalarni o'qitish bilan bir qatorda ulami ko'proq o'qishga o'rgatish, bilim olish yo'llarini ko'rsatish, mustaqil ta'lim olish uchun y oillanm berish oliy ta'lim muassasasining asosiy vazifalaridan biri hisoblanadi.

Talaba mustaqil ishi (TMI) - muayyan fandan o'quv dasturida belgilangan bilim, ko'nikma va malakaning m'alum bir qismini talaba tomonidan fan o'qituvchisi maslahati va tavsiyalari asosida auditoriya va auditoriyadan tashqarida o'zlashtirilishiga yo'naltirilgan tizimli faoliyatdir.

- esse – dolzarb mavzu bo'yicha shaxsiy fikrini tanqid, publisistik va boshqa janrlarda yozma bayon qilish;

- dokladlar tayyorlash;

- kurs ishi yozish;

- konspekt yozish;

- glossariy tuzish;

- individual va guruhiy o'quv loyihasi;

- keys-topshiriqlarini bajarish;

- mavzuli portfoliolar tuzish;

- axborot-tahliliy materiallar bilan ishlash;

- manbaalar bilan ishlash;

- infografika tuzish;

- chizma-tasviriy modellar (intellekt-kart, freym, mantiqiy graf va h.k.) yaratish;

- multimediali taqdimotlar yaratish;

- darslarning metodik ishlanmalarini tayyorlash;

- darsdan tashqari mashg'ulotlar ishlanmalarini tayyorlash;



<p>ta'lim yo'nalishi(mutaxassislik)ning xususiyatidan kelib chiqqan holda mustaqil ishlarni boshqa turlardan foydalanish mumkin.</p> <p><b>Tavsiya etilayotgan mustaqil ta'limning mavzulari:</b></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Antik davrda geografialarning ilmiy-nazriy qarashlar</li> <li>2. Ilk O'rta asrlarda G'arbiy Yevropada geografik bilimlarning rivojlanishi;</li> <li>3. Sharq geograf-sayyohlari merosi</li> <li>4. O'rta Asr Yevropa geografialarining ilmiy merosi.</li> <li>5. Shimoliy va Janubiy qutbning geografik o'rganilishi (XIX-XX asr boshi)</li> <li>6. Tabiatshunoslik bilimlarining to'planishi va ilmiy nazariyalar.</li> <li>7. Yer aylanasi bo'yab sayohatlar tarixi</li> <li>8. Afrikaning o'rganilishi</li> <li>9. Amerika qit'asining o'rganilishi</li> <li>10. Etnogeografik g'oyalari va tadqiqotlar.</li> <li>11. Okeanlarni tadqiq qilish tarixi va natijalari.</li> <li>12. Zamonaviy ilmiy kashfiyotlarning geografik dunyoqarshning shakllanishidagi ahamiyati</li> <li>13. O'zbekistonda geografiya fanining rivojlanish yo'nalishlari.</li> <li>14. Hozirgi zamon geografik olimlarning sayyohati va geografiya fanidagi o'rni (XX asr va XXI asr boshlari)</li> <li>15. Zamonaviy geografik fanlar tadqiqot yo'nalishlari va g'oyalari.</li> </ol> <p>Mustaqil o'zlashtiriladigan mavzular bo'yicha talabalar tomonidan referatlar tayyorlash va uni taqdimot qilish tavsiya etiladi.</p> <p>Amaliy mashg'ulotlar multimedia qurilmalari bilan jihozlangan auditoriyada bir akademik guruha bir professor-o'qituvchi tomonidan ukkazilishi zarur. Mashg'ulotlar faol va interaktiv vositalar yordamida utilities, mos keladigan munosib pedagogik va axborot texnologiyalari foydalanish maqsadga muvofiq.</p>	<p><b>3. Talaba bilishi kerak:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Fanning mazmuni, mohiyati, maqsadi va vazifalari, geografiya fanlari tuzilmasi, fanlararo bog'liqligi, ishlab chiqarish tarmoqlari to'g'risidagi asosiy tushunchalar, Yer tasvirining tarixi, geografik tasavvurlarning hozirgacha shakllanishi, geografik bilimlarning shakllanish, tabiatning umumiy qonuniyatlari, sayyohlarning yo'nalishlari va ularni xaritada tasvirlash, geografiya tarixi haqida haqida <b>haqida tasavvurga ega bo'lishi (bilim);</b></li> <li>• "Geografiya tarixi" faniga oid geografik bilimlarning dastlabki to'planishi, qadimgi Gretsiya, Rim, O'rta Osiyo, Xitoy xalqlari geografiyasi, ilk O'rta asrlardagi (V-XI asrlar), xristian, normanlar, arablarning geografik bilimlarining rivojlanishi va iqtisodiyotda qo'llash haqida <b>bilishi va ulardan foydalana olishi (ko'nikma);</b></li> <li>• "Geografiya tarixi" o'quv fanining geografik tadqiqotlar va geografyaning hozirgi zamon geografik tadqiqotlarini xaritada tushira olish va ularni tahlil qilish <b>ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak. (malaka).</b></li> </ul>
------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------

<p><b>4. VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• ma'ruzalar;</li> <li>• interfaol keys-stadilar;</li> <li>• amaliy mashg'ulotlar (mantiqiy fikrlash, tezkor savol-javoblar);</li> <li>• guruhlarda ishlash (modulli ta'lim);</li> <li>• taqdimotlarni qilish;</li> <li>• induvidual loyihalari;</li> <li>• hamkorlikda o'qitish;</li> <li>• muammoli ta'lim;</li> <li>• jamoa bo'lib ishlash va himoya qilish uchun loyihalari.</li> </ul>	<p><b>5. VII. Kreditlarni olish uchun talabalar:</b></p> <p>Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish, joriy nazorat, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha yozma ishini topshirish.</p> <p><b>Joriy nazorat.</b> Joriy nazorat semestr davomida seminar mashg'ulotlariga ajratilgan soatlar (juflik) dan kelib chiqib umumiy 30 ball bilan baholanadi. Jami seminar mashg'ulotlari bo'yicha o'zlashtirish natijalari 100 ballik tizimda 30 ball bilan baholanadi.</p> <p><b>Oraliq nazoratlar.</b> Oraliq nazoratlar semestr davomida ma'ruza mashg'ulotlari o'quv soatidan kelib chiqqan holda 1 marta o'tkaziladi. Oraliq nazorat 100 ballik tizimda 20 ball bilan baholanadi. Oraliq nazorat ishi tarkibida mustaqil ta'lim topshirig'i kiradi.</p> <p>Oraliq va joriy nazorat uchun ajratilgan ballning 60% ini to'plagan talabalarga yakuniy nazorat topshirishga ruxsat beriladi.</p> <p><b>Yakuniy nazorat</b></p> <p>Yakuniy nazorat yozma yoki test shaklida o'tkaziladi. Talabaning yakuniy nazoratdagi o'zlashtirishi 100 ballik tizimda 50 ball bilan baholanadi va yakuniy nazorat uchun ajratilgan ballning 60% ini to'plagan talabalar fanni o'zlashtirgan hisoblanadi.</p>	<p><b>6. Asosiy adabiyotlar:</b></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Gadoyev K., S.Berdiyeva. Jahongashta sayyoh-olimlar. T. "O'zbekiston" 2012.</li> <li>2. Obidov U. Geografik bilimlarning rivojlanishi. Farg'ona. Jahonnashriyoti, 2011.</li> <li>3. Obidov U. Tarixiy geografiya. Farg'ona. Jahonnashriyoti, 2006.</li> </ol> <p><b>Qo'shimcha adabiyotlar:</b></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Mirziyoyev Shavkat Mironovich. Tanqidiy tahlil, qat'iy tartib-intizom va shaxsiy javobgarlik – har bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi bo'lishi kerak. Mamlakatimizni 2016 yilda ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirishning asosiy yakunlari va 2017 yilga mo'ljallangan iqtisodiy dasturning eng muhim ustuvor yo'nalishlariga bag'ishlangan Vazirlar Mahkamasining kengaytirilgan majlisidagi ma'ruza, 2017 yil 14 yanvar / SH.M. Mirziyoyev. – Toshkent: O'zbekiston, 2017. – 104 b.</li> <li>2. Mirziyoyev Shavkat Mironovich. Qonun ustuvorligi va inson manfaatlarini ta'minlash – yurt taraqqiyoti va xalq farovonligining garovi. O'zbekiston</li> </ol>
----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------